

Nooit meer het Tante Corrie-effect

Een bekend fenomeen: men zit op een verjaardag en vertelt een eigen ervaring die al gauw wordt onderbroken door tante Corrie, die uiteraard, een heftigere ervaring heeft waardoor het eigen verhaal ondermijnd en gebagatelliseerd wordt.

Door Femke Buitenhuis

Nergens in de wereld is zo veel agressie tegen publieke ambtsdragers als in Nederland. Veel bestuurders en ambtenaren hebben te maken gehad met agressie, bedreigingen en soms zelfs geweld. Zo ook een aantal van de sprekers aan tafel tijdens het werkbezoek over 'Weerbaar bestuur' op de Dag van het Bestuur. Bijvoorbeeld wethouder Sonny Spek uit Katwijk, die doodsb bedreigingen kreeg na een artikel in de Telegraaf over de moord op docent Samuel Paty in Frankrijk. Jolanda van der Horst van de gemeente Leiden vertelt over de agressieve sfeer die ontstond richting burgemeester Lenferink toen hij de voor ontucht veroordeelde zwemleraar Benno L. na diens gevangenschap liet wonen in Leiden. De deelnemers aan deze sessie in de Leidse raadszaal leven mee, en voelen emoties bij dit onderwerp. Toch zijn er ook bestuurders die deze emotie niet voelen. Er is een soort apathie ontstaat onder het mom van "dit hoort nou eenmaal bij het vak". En dit is een probleem.

Al snel blijkt uit het interactieve gesprek met vraag en antwoord dat onze bestuurders in een andere werksituatie zitten dan de meeste werknemers. Een situatie zonder duidelijke werkgever en zodanig ook zonder duidelijke bescherming en meldpunt. Het is dan ook van belang dat diverse platforms zoals een meldpunt worden gebruikt. Uit het gesprek blijkt al gauw dat veel bestuurders het niet melden als zij met agressie of bedreigingen te maken hebben gehad, om verschillende redenen.

Wat is het nut van het melden? Dat blijkt een vraag die veel bestuurders zichzelf hebben gesteld. Het is veel voorkomend dat een aangifte onderop de stapel bij de politie eindigt. Bijvoorbeeld omdat de agressie niet fysiek genoeg is. Er kan ook sprake zijn van angst bij melden. Een lange tijd heeft Nederland gehandeld met het idee dat als er ergens aandacht aan geschonken wordt, het probleem verergert. De gedachte dat als men er aandacht aan schenkt, het probleem erger wordt, speelt bij veel bestuurders mee. Het risico lopen om hierna benaderd te worden naar aanleiding van een aangifte, of het riskeren dat hun gezin bedreigd wordt, is iets wat er voor zorgt dat veel bestuurders terughoudend zijn met hun melding en aangifte.

Toch is dit niet de weg, zegt onder andere Caroline Koetsenruijter, schrijfster van de boeken 'Het Agressieparadijs' en 'Jij moet je bek houden!', en Anne Jet Plat, gespreksleider en programmamanager Weerbaar Bestuur bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. "Samen sta je sterk. Trek een gezamenlijke grens op ieder bestuurlijk niveau. Agressie en geweld is niet normaal en moet niet getolereerd worden." Ze roepen op om altijd te melden, ook al is er een risico op het 'Tante Corrie effect'. "Met meldingen en voorbeelden kunnen platformen die zich inzetten voor dit onderwerp actie ondernemen."

Waar komt de toenemende agressie tegen publieke ambtsdragers eigenlijk vandaan? Die vraag blijft voornamelijk onbeantwoord in het eerste deel van het gesprek. Als je weet waar de agressie vandaan komt, kun je er iets aan doen. Wat is de aanleiding van iemand die besluit gedachten tot acties te

vertalen? En hoe kun je dat vóór zijn? Onder andere door een oude wijsheid te gebruiken: “Behandel inwoners zoals je zelf behandeld wilt worden”. Luister zorgvuldig, neem de burger mee in je gedachtegang, ga in gesprek.

Dit laatste blijkt erg belangrijk voor Bart Eigeman, voormalig wethouder GroenLinks in Den Bosch. Eigeman heeft ervaring met het begeleiden van wethouders die te maken hebben gehad met agressie. Er wordt gesproken over contactcentra, het beantwoorden van vragen, in gesprek gaan met iemand die geëmotioneerd is en het geven van erkenning en herkenning voor zowel bestuurder als burger.

In gesprek gaan met elkaar, onderzoeken wat de oorzaak van het probleem is, en het verschaffen van een serieus genomen meldpunt is cruciaal bij zo’n gevoelig onderwerp. Alleen dit zorgt voor een interactie waarbij de twee partijen samen tot een oplossing kunnen komen.